

โมเดลบริการจัดการน้ำ ที่จับสมบุรณ์

พ 1 กลุ่มน้ำตาลไทยรุ่งเรือง เปิดโมเดลการบริหารจัดการน้ำโดยชุมชน ในพื้นที่ตำบลจับสมบุรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยร่วมกับสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน) หรือสสนก. ดำเนินงานวิจัยและพัฒนาภายใต้ “โครงการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรพืชไร่อ้อยในพื้นที่ตำบลจับสมบุรณ์” ล่าสุดดำเนินโครงการมาเป็นระยะกว่า 10 เดือน มีความก้าวหน้าของโครงการแล้วกว่า 60%

เป้าหมายความยั่งยืน คือ การพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง เริ่มต้นด้วยการพัฒนาคน มีการจัดผู้นำชุมชนแห่งนี้ไปศึกษาดูงานในพื้นที่ที่ดำเนินโครงการบริหารจัดการน้ำโดยชุมชนในพื้นที่อื่นๆ เพื่อให้ผู้นำชุมชนมองเห็นภาพการบริหารจัดการน้ำโดยชุมชน และสร้างความมั่นใจว่า “ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้”

เมื่อผู้นำกลับมาก็ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำชุมชน ตำบลจับสมบุรณ์ ซึ่งได้รับรองจากนายกองค์การ

บริหารส่วนตำบลจับสมบุรณ์ จากนั้นทางบริษัทฯ และคณะกรรมการได้ร่วมกันสำรวจพื้นที่แหล่งน้ำต้นทุนเดิมของตำบล รวมถึงทำฝังน้ำตำบลขึ้นมาเพื่อใช้เป็นข้อมูลให้สสนก.ช่วยวิเคราะห์ความเหมาะสมในการบริหารจัดการน้ำ และได้มีการลงพื้นที่เพื่อทำการสำรวจ วัดระดับและวางแผนทำโครงสร้างเพื่อรองรับน้ำต่างๆ ได้แก่

- 1) ขุดสระขนาด 5 ไร่ เพื่อเก็บกักน้ำไว้ใช้ในหน้าแล้ง
- 2) ขุดลอกคลอง ขยายพื้นที่รับน้ำในพื้นที่คลองเดิมซึ่งมีสภาพตื้นเขินและแคบ ให้มีความกว้างเป็น 10 เมตร

3) ปรับปรุงโครงสร้างท่อระบายน้ำทำบ้านกั้นบริเวณท่อลอดเดิม เก็บน้ำเป็นช่วงๆ เพื่อรักษาความชุ่มชื้นในดิน

4) พัฒนาแปลงสาธิตเกษตรพืชไร่อ้อยแบบระบบเติมน้ำใต้ดิน เพิ่มความชุ่มชื้นในดิน รักษาต่ออ้อยให้งอกซ้ำ

ดร.ณัฐพลกล่าวว่า “คณะกรรมการจัดการน้ำเข้ามาดูแลเรื่องนี้ได้ช่วยกันคิดวางแผนกับสสนก.ว่าเขาทำอะไร มีปัญหาอะไร ควรจะแก้ตรงไหน ทางสสนก.ก็ไปสำรวจเส้นทางน้ำก็แนะนำให้ขุดสระ บริเวณใดเป็นที่ดินของชาวบ้านก็ยืมของเขา แต่สระน้ำเป็นของชุมชน มีการตั้งกฎระเบียบ

การใช้น้ำ เช่น ช่วงนี้อย่าเพิ่งใช้ ให้ใช้หน้าแล้ง ใช้เป็นระบบหยดไม่ใช่เอาไปรด แต่กรณีเกิดไฟไหม้ หรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์สามารถนำไปใช้ได้ ตอนนี้อยู่ไม่เสร็จ แต่ขุดสระเสร็จแล้ว มีกติกาแล้ว ตอนนี้นำมาดำเนินการขุดลอกคลอง เพื่อให้เก็บน้ำได้ดีขึ้น เพราะชาวบ้านก็เหมือนปลูกอ้อยถ้าเข้าไปในเส้นทางน้ำเดิม ก็จะไปขยายเส้นทางน้ำเพื่อให้รองรับได้มากขึ้น มีการทำฝายเพื่อกักเก็บเป็นระยะ นอกจากนั้นยังมีการทำแปลงทดลองเป็นที่แรกของไทยที่เป็นพืชอ้อย เป็นแปลงเก็บน้ำใต้ดิน เหมือนทดลองว่าถ้าทำแบบนี้จะสามารถทำให้ได้ยิลด์ของอ้อยเพิ่มขึ้นหรือไม่ เป็นการทดลอง เป็นการขุดบ่อลงไป เหมือนบ่อบาดาล เอาน้ำแหล่งไปแล้วมันก็จะซึมอยู่ข้างใต้ เก็บน้ำอยู่ใต้ดิน เป็นท่อซีเมนต์ประมาณ 4 ท่อต่อกัน แล้วเจาะรูเพื่อให้น้ำซึมออกมาได้”

โมเดลนี้เป็นการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรพืชไร่อ้อยแห่งแรกของไทยตามแนวทางส่งเสริมการเกษตรยั่งยืนเพื่อสร้างคุณค่าร่วมในสังคม หรือ Creating Shared Value : CSV